

Checklista för språk- och kunskapsutvecklande undervisning

- Finns tydliga lärandemål för både innehåll och språk?
- Är uppgifter och innehåll kognitivt utmanande?
- Koppas innehåll till målen? Utvärderas detta? Får eleverna reflektera över vad de har lärt sig? Hur de har lärt sig?

De språkliga resurserna i klassrummet

- Förankras nya moment i elevernas tidigare erfarenheter i och utanför skolan?
- Är innehåll och begrepp anpassade till elevernas språknivå? Förklaras de tydligt?
- Knyts begreppen till elevernas vardagsspråk och egna erfarenheter och får eleverna göra kopplingar mellan förstaspråk, andraspråk, vardagsspråk, ämnesspråk för djupare förståelse?
- Fångas elevernas bidrag (uttryck, idéer, information) upp i klassrumssamtalet och byggs samtalet vidare på dessa?
- Stötts eleverna genom en rik användning av multimodala resurser och visuella hjälpmedel som diagram, foton, föremål, tecknade illustrationer, kartor, skisser, video- och ljudklipp för att konkretisera innehållet?
- Får eleverna möjlighet att använda sitt förstaspråk som resurs för lärande?

Klassrumsinteraktionen – samtalens struktur och karaktär

- Ges goda möjligheter till interaktion och utforskande samtal både parvis, i smågrupper, lärare-elev, i helklass?
- Uppmuntrar samtalen till problemlösning och resonering?
- Summeras centrala idéer, poänger och slutsatser med fokus på både ämnesinnehåll och språkliga aspekter?
- Används tekniska hjälpmedel för att öka interaktionen och främja klassrumsdialogen?

Fokus på koppling mellan vardags- och ämnesspråk och ämnesspecifika uttrycksformer

- Går upplägget från det konkreta mot det abstrakta?
- Upprepas det eleven sagt uttryckt med korrekta ord eller ämnesspecifika ord och begrepp?
- Ges det möjlighet att fokusera på hur termer och begrepp hänger samman genom tematiska mönster?
- Genomförs undervisningen så att kognitivt utmanande uppgifter kombineras med stöttning¹
- Stötts eleverna vid läsning av texter innan, under och efter läsningen genom ämnesspecifika lässtrategier?
- Synliggörs språkliga drag, som till exempel olika texttyper syfte, kännetecken och innehåll?
- Presenteras ord och begrepp i ett större sammanhang och i en kontext?
- Får eleverna röra sig mellan olika typer av uttrycksätt som grafer, modelltexter, ordlistor?
- Stötts eleverna när de skriver genom att läraren visar mallar och modelltexter och leder gemensamt skrivande av olika texter i skolan?
- Tillgängliggörs ämnesspråket?
- Får eleverna möjlighet att muntligt och skriftligt bearbeta innehållet?
- Finns det modeller för hur förmågor, till exempel analysförmåga, ska utvecklas?

¹ Stöttning – det tillfälliga stöd som läraren ger en elev för att hon eller han ska kunna utvecklas vidare kallas i andraspråkssammanhang för stöttning. (Skolverket (2017). *Bygga svenska åk 7-9/gy*. s. 17.)